

Nr 48

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner angående skydd mot nedskräpning.**Motionerna**

I motionen 1973:90 av herrar Börjesson i Falköping (c) och Eriksson i Bäckmora (c) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag till åtgärder för att avlägsna inaktuella anslag och affischer i enlighet med vad i motionen anförts.

I motionen 1973:337 av herr Strömberg m. fl. (fp) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att naturvårdsverket får i uppdrag att utfärda direktiv i syfte att åtgärda och förebygga nedskräpning längs stränder som förorsakas av vattenreglering, flottning m. m.

I motionen 1973:935 av herrar Svanström (c) och Glimmér (c) föreslås att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag om särskilt statligt stöd för genomförande av kampanjer mot nedskräpning av naturen vid kuster och i skärgårdar.

Utskottet

I motionen 1973:90 påtalas den störande inverkan på landskapsbilden som uppstår genom att gamla inaktuella anslag och affischer hänger kvar och skräpar på anslagstavlor e. d. Motionärerna anser att det borde vara en absolut skyldighet för den som anbringar ett anslag på en anslagstavla eller sätter upp en affisch att också nedtaga densamma. Enligt motionärernas mening borde det finnas en ansvarig utgivare för meddelanden i form av anslag eller affischer. Uppgift om vem som sålunda var ansvarig skulle stå angivet på ifrågavarande meddelande. Motionärerna, som anför att ett genomförande av ett sådant system skulle verksamt bidra till att förbättra förhållandena i nu förevarande avseende, föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag till åtgärder i angivna syfte.

Enligt 22 § första stycket naturvårdslagen får tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål ej finnas varaktigt anbringad utomhus utan länsstyrelsens tillstånd. Enligt andra stycket samma paragraf gäller vissa undantagsregler rörande bl. a. anslagstavla för meddelanden om kommunala angelägenheter m. m. samt anordning som tjänar till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet. Dock må hos länsstyrelsen sökas tillstånd jämväl beträffande här avsedd anordning. Om densamma anbringas utan eller i strid mot givet tillstånd och befinns vara uppenbart vanprydande i landskapsbilden, må länsstyrelsen meddela föreläggande

om att anordningen skall avlägsnas eller att annan erforderlig åtgärd skall vidtas. Enligt 37 § naturvårdslagen kan den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 22 § första stycket dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Vid meddelande om föreläggande enligt 22 § andra stycket får länsstyrelsen enligt 39 § utsätta vite.

Till de i 22 § första stycket avsedda anordningarna räknas i princip även affischer på träd, plank, bergväggar o. d., men i praktiken torde de mera sällan uppfylla bestämmelsens krav på varaktighet. En affisch kan nämligen inte anses varaktigt anbringad, när den är av vanligt förgängligt pappersmaterial och ej heller då den avser någon snart förestående tilldragelse. Har däremot en affisch, som anbringats annorstädes än på en vederbörligen tillåten annonstavla eller liknande anordning, gjorts mera beständig genom plastbehandling e. d., och avser den ej en snart förestående händelse, torde affischören böra anses ha brutit mot förevarande bestämmelse, om han inte utverkat tillstånd för affischeringen. Detsamma gäller, om en sådan affisch av beständigt material visserligen avsett en bestämd tilldragelse men kvarsitter avsevärd tid därefter.

I övrigt gäller att kvarlämnade och trasiga affischer i samma mån som annat pappersavfall faller under naturvårdslagens särskilda bestämmelser till skydd mot nedskräpning.

Utskottet vill erinra om att utskottet förra året i anledning av en motion i hithörande fråga framhöll angelägenheten av att komma till rätta med det alltmera utbredda oskicket att genom otillåten affischering orsaka skadegörelse och nedskräpning i landskapet. Som redovisats anvisade bl. a. naturvårdslagen vissa möjligheter härtill. Utskottet utgick från att berörda myndigheter och organ hade sin uppmärksamhet riktad på problemet och vidtog de åtgärder som var möjliga härvidlag. Med hänsyn härtill och jämväl mot bakgrund av att naturvårdskommittén vid sin översyn av naturvårdslagen bl. a. hade att pröva huruvida nuvarande skyddsformer var ändamålsenliga fann sig utskottet dock inte böra påkalla någon riksdagens åtgärd i anledning av motionsyrkandet. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (JoU 1972:31).

Enligt utskottets mening får de uttalanden som gjordes vid föregående års riksdag i frågan anses alltjämt äga giltighet.

I vad gäller den i motionen 1973:90 berörda frågan om angivande av ansvarig utgivare på en affisch e. d. vill utskottet nämna att naturskyddsutredningen, vars förslag låg till grund för 1952 års naturskyddslag, berörde närliggande spörsmål i sitt betänkande SOU 1951:5. Utredningen anförde att det ur bevisningssynpunkt givetvis skulle vara av värde om en affisch upptog namnet på den som låtit sätta upp affischen. Emellertid fann utredningen att erforderlig utredning ändå, bortsett från vissa undantagsfall, kunde förebringas utan större svårigheter. Ett stadgande i angivet syfte skulle i första hand komma att beröra tryckta affischer samt skulle därför nödvändiggöra ändring av tryckfrihetsförordningen. Utredningen ansåg sig inte böra föreslå något sådant stadgande.

Under hänvisning till vad i det föregående anförts föreslår utskottet att motionen 1973:90 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

I motionen 1973:337 berörs frågan om skärpta åtgärder mot den form av nedskräpning som uppstår till följd av utebliven eller ofullständig skogsröjning i samband med vattenregleringsföretag. Oavsett vad vattendomstol i de enskilda fallen kan ha föreskrivit visar enligt motionärerna erfarenheten att stubbar och träd på många håll belamrar vattendrag och stränder. Företeelsen är inte bara en estetisk angelägenhet, betonar motionärerna, som pekar på att t. ex. båtar och fisknät kan skadas och att badplatser kan göras oanvändbara. Motionärerna anser det nödvändigt att riksdagen klart säger ut att ifrågavarande följdverkningar av vattenbyggnadsföretag och liknande ingrepp i vattendragen skall motverkas kontinuerligt. Samma uttalande bör gälla flottningsföreningarnas ansvar för städning av flottlederna. Motionen utmynnar i en hemställan att naturvårdsverket ges uppdrag att utfärda direktiv i syfte att åtgärda och förebygga sådan nedskräpning varom nu är fråga.

Utskottet vill för sin del understryka angelägenheten av att verksamma åtgärder vidtas i syfte att komma till rätta med de av motionärerna påtalade olägenheterna till följd av bristande röjning eller städning vid vattenreglerings- eller flottningsföretag. Som även anförs i motionen ger emellertid vattendomstol i samband med tillåtlighetsprövningen av ett regleringsföretag ofta föreskrifter om skyldighet för sökanden att vidtaga röjningsarbeten m. m. Tillsynen över hur sådana föreskrifter efterlevs synes närmast falla inom ramen för länsstyrelsens övervakande verksamhet inom länet. I vad gäller åtgärder mot skada eller nedskräpning i anledning av ilandflutet flottningsvirke kan länsstyrelsen under vissa förutsättningar förelägga flottningsstyrelsen att återföra virket till flottleden.

Enligt utskottets mening har ej redovisats tillräckliga skäl för att i förevarande sammanhang ålägga naturvårdsverket den uppgift som åsyftas i nu behandlad motion. Utskottet föreslår att motionen lämnas utan riksdagens åtgärd.

Enligt motionen 1973:935 bör Kungl. Maj:t verkställa utredning och framlägga förslag om särskilt statligt stöd för genomförande av kampanjer mot nedskräpning av naturen vid kuster och i skärgårdar. Motionärerna framhåller att den statliga rikskampanj som pågår är mycket angelägen men att det trots allt sker en betydande nedskräpning. Särskilt nämns den nedskräpning som blir en följd av det ökande antalet fritidsbåtar.

Utskottet får erinra om att en motion med samma yrkande behandlades av förra årets riksdag utan att föranleda någon åtgärd (JoU 1972:55). Utskottet erinrade vid behandlingen av sagda motion bl. a. om att man från statens sida under de senaste åren stött särskilda kampanjer mot nedskräpning i Stockholms samt Göteborgs och Bohus läns skärgårdar. Vidare nämndes att fritidsbåttutredningen enligt sina direktiv skulle överväga åtgärder för att motverka förorening från fritidsbåtar. Någon omständighet som skulle tala för att förevarande motionsyrkande i år skulle behöva föranleda någon riksdagens särskilda åtgärd har enligt utskottets uppfattning inte framkommit.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. lämnar motionen 1973:90 utan åtgärd,
2. lämnar motionen 1973:337 utan åtgärd,
3. lämnar motionen 1973:935 utan åtgärd.

Stockholm den 13 november 1973

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s)*, fru Theorin (s), herrar Hedin (m), Hedström (s)*, Jonasson (c), Magnusson i Tanum (s), fru Anér (fp), herr Augustsson (s), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m), Johansson i Holmgården (c), Andersson i Storfors (s) och Strömberg (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av fru Anér och herr Strömberg (båda fp) som anser att

dels det avsnitt av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill — — — (lika med utskottet) — — — eller flottningsföretag. Som även anförs i motionen ger vattendomstol i samband med tillåtlighetsprövningen av ett regleringsföretag ofta föreskrifter om skyldighet för sökanden att vidtaga röjningsarbeten m. m. Oavsett detta visar som nämnts i det föregående erfarenheten att stubbar eller andra trädrester ofta belamrar vattenmagasin och stränder. På många håll orsakas även olägenheter av stockar och trädavfall som blivit kvar utefter stränderna efter flottning. Enligt utskottets mening talar starka skäl för att naturvårdsverket såsom föreslås i motionen 1973:337 ges uppdrag att utfärda direktiv i syfte att åtgärda och förebygga nedskräpning längs stränder efter vattenreglering, flottning m. m.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. i anledning av motionen 1973:337 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört angående åtgärder mot nedskräpning av stränder vid vattenreglering m. m.,